

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО СПРИЙНЯТТЯ ПРОФІЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Складність та велика різноманітність вимог до професійних компетенцій спеціалістів у сфері підготовки спеціалістів технічної галузі в умовах мобільного глобалізованого суспільства виносять на перший план завдання забезпечення високого рівня професійно орієнтованої мовної підготовки майбутніх інженерів, зокрема студентів Національного авіаційного університету. У своїй практичній діяльності кафедра іноземних мов та прикладної лінгвістики НАУ орієнтується на найкращі сучасні здобутки у методиці викладання іноземних мов та світовий досвід у навчанні майбутніх У своїй практичній діяльності кафедра іноземних мов та прикладної лінгвістики НАУ орієнтується на найкращі сучасні здобутки у методиці викладання іноземних мов та світовий досвід у навчанні майбутніх фахівців технічних спеціальностей іноземної мови професійного спрямування. Аналіз та систематизація здобутків у сфері навчання професійно орієнтованої іноземної мови установ з підготовки інженерів у різних країнах та впровадження найбільш ефективних методичних прийомів та технологій у навчальний процес дають можливість оптимізувати процес вивчення іноземної мови в межах програми підготовки бакалаврів та магістрів НАУ, що, в свою чергу, дозволяє значно знизити затрати часу, зусиль та коштів на здійснення такої підготовки.

Метою нашої статті є проаналізувати досвід мовної підготовки інженерів технічних спеціальностей та з'ясувати, які методично-організаційні підходи викладання іноземних мов можуть бути запроваджені в НАУ для підвищення якості мовної підготовки бакалаврів та магістрів.

На відміну від НАУ, який є вищим навчальним закладом IV рівня акредитації і надає повний спектр освітніх послуг у сфері підготовки бакалаврів та магістрів. Деякі зарубіжні університети здійснюють мовну підготовку з однієї іноземної мови за вибором. Особливістю професійно орієнтованої мовної підготовки закордонних спеціалістів є велика щільність аудиторних занять з іноземної мови. Заняття проводяться протягом повного робочого дня (6 годин) з невеликою перервою між ранковими та денними лекціями. Така кількість годин, звичайно, дає можливість більш глибокого занурення слухачів у мовне середовище, що, в свою чергу, сприяє більш швидкому опануванню фонетикою, лексикою та граматикою мови, що вивчається та актуалізацію отриманих мовних знань та мовленнєвих умінь і навичок у видах мовленнєвої діяльності, а саме, читанні, говорінні, аудіюванні і письмі.

В контексті вищевказаного варто зазначити, що метою навчання іноземної мови професійного спрямування деяких вищих навчальних закладів є лише три види мовленнєвої діяльності, а саме, читання, говоріння і аудіювання. Письмо ж виступає лише як засіб навчання, що зумовлено тим фактом, що в обов'язки інженерів технічних спеціальностей не входить робота зі складання, написання та ведення якоїсь технічної документації. Тому при контролі знань з іноземної мови (який проходить у формі усного тестування з обов'язковим відеозаписом процесу тестування та залученням незалежних експертів для оцінки рівня володіння іноземною мовою) не перевіряється рівень володіння іншомовним писемним мовленням.

На відміну програмою НАУ передбачається оволодіння усіма видами мовленнєвої діяльності в їх органічному поєднанні, при чому акцент робиться саме на продуктивних видах – говорінні і письмі. Оскільки до функціональних обов'язків майбутніх інженерів входять, крім інших, уміння скласти офіційний лист, вести технічну документацію, дати визначення певним поняттям і явищам, інші види письмових документів, уміння

прореферувати велику кількість інформативних повідомлень, письмо, поряд з іншими видами мовленнєвої діяльності, є метою навчання іноземної мови професійного спрямування НАУ.

Оскільки українські фахівці повинні гнучко адаптуватися до життя та роботи за межами своєї країни в реаліях сьогодення, вміти самостійно нестандартно професійно мислити, шукати раціональні шляхи вирішення тих проблем, які виникають у процесі їх професійної діяльності, творчо та професійно працювати з інформаційними матеріалами рідною та іноземною мовами, чітко та фахово виконувати свої функціональні обов'язки як у себе в країні, так і за кордоном, особлива увага в процесі вивчення іноземної мови студентами НАУ приділяється саме продуктивним видам мовленнєвої діяльності, що відображено в програмах спец предметів, що викладаються іноземною мовою, на англomовному проекті, межах якого вдосконалюються навички іноземного професійно орієнтованого усного діалогічного та монологічного мовлення в ситуаціях майбутньої професійної діяльності майбутніх інженерів. Зрозуміло, що навчання говорінню та письму відбувається у нерозривному зв'язку з аудіюванням і читанням, в основі чого лежать методичні принципи, а саме принцип комунікативності та принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності.

Порівнюючи термін вивчення іноземної мови за кордоном (наприклад у Канаді) можемо сказати, що він становить від семи з половиною місяців до двох років, в залежності від складності виучуваної мови. Такий розподіл мов на рівні за складністю в їх опануванні з нашої точки зору є правомірним і досить раціональним. З одного боку, враховано час та фінансові витрати на мовну підготовку кожного фахівця для оволодіння ним іноземною мовою в обсязі, який передбачено кваліфікаційними характеристиками посади, яку він обійматиме в майбутньому, а отже можна чітко сказати, коли слухач зможе приступити до виконання своїх службових обов'язків. З іншого боку враховуються матеріальні витрати на мовну підготовку кожного фахівця. На відміну в НАУ студенти можуть вивчати іноземну мову протягом чотирьох років за навчальними планами і не існує поділу мов на групи за складністю, але передбачено на деяких спеціальностях ведення усіх навчальних предметів іноземною мовою (англійською) – англomовний проект, для якого відбираються студенти уже з певним рівнем володіння іноземної мови, щоб якомога глибше зануритись у професійну лексику та оптимізувати словниковий склад. Та кількість студентів у цих групах залишається стало великої 20 – 30 осіб, що недопустимо багато. Отже, не зберігається диференційований підхід до вирішення цього питання.

Наприклад, у Канаді в залежності від базового рівня володіння слухачем іноземною мовою, який визначається незалежними текстологами, для тих слухачів, майбутня посада яких вимагає глибокого володіння мовою країни перебування, термін навчання може складати від семи з половиною місяців до двох років. Чітка і прозора програма курсу мовної підготовки з кожної мови (в Українській системі освіти їх еквівалентом є календарно-тематичні плани) та висока ступінь валідності результатів тестування дозволяють гнучко скорегувати навчальний процес для кожного слухача. Приміром, якщо група складається зі слухачів, які ніколи не вчили мову («нульовий» початковий рівень), то слухач, який має елементарні знання з мови може приєднатися на будь-якому етапі (наприклад, з третього чи п'ятого тижня). Звичайно ж, коли варто кожному зі слухачів приєднатися до групи вирішують викладачі з огляду на результати тестувань та навчальну програму. У випадку хвороби слухача або термінового короткочасного відрядження складається індивідуальний графік, за яким слухач повинен надолужити той матеріал, який за цей час пройшла група. У іншому випадку навчання може проходити у режимі online з використанням сучасних можливостей дистанційного навчання. Звичайно, таке навчання можна організувати з огляду на те, що студенти/слухачі займається лише мовною підготовкою у певному аспекті, програми розраховані на різні потреби в рівні володіння іноземною мовою країни майбутнього перебування в залежності від посади.